

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 11

NOVEMBER 2018

**MUSIEK V1
NASIENRIGLYN**

PUNTE: 120

Hierdie nasienriglyn bestaan uit 56 bladsye.

INSTRUKSIES EN INLIGTING

1. Hierdie vraestel bestaan uit SES afdelings, naamlik AFDELINGS A, B, C, D, E en F.
2. AFDELINGS A en B is VERPLIGTEND.
3. AFDELING C: WESTERSE KUNSMUSIEK (WKM), AFDELING D: JAZZ en AFDELING E: INHEEMSE AFRIKA-MUSIEK (IAM) is keusevrae. Beantwoord slegs EEN van hierdie afdelings (AFDELING C of D of E).
4. AFDELING F bestaan uit keusevrae. Kies die twee geskikstes volgens die beskrywing bo-aan die afdeling.
5. Skryf al die musieknotasie in AFDELING A met potlood en al die geskrewe teks met blou of swart ink.
6. Beantwoord AFDELING B, C of D of E en F met blou of swart ink op die vraestel.
7. Nommer die antwoorde korrek volgens die nommeringstelsel wat in hierdie vraestel gebruik word.
8. Die laaste bladsy van hierdie vraestel is manuskrippapier wat vir rofwerk bedoel is. Kandidate mag hierdie bladsy verwyder.
9. Skryf netjies en leesbaar.

NASIENROOSTER

AFDELING	VRAAG	PUNTE	NASIENER	MODERATOR
A: MUSIEKTEORIE (VERPLIGTEND)	1	20		
	2	15		
	3	10		
	4	15		
SUBTOTAAL		60		

EN

B: ALGEMENE MUSIEKKENNIS (VERPLIGTEND)	5	10		
	6	10		
SUBTOTAAL		20		

EN

C: WKM	7	10		
	8	10		
	9	10		
SUBTOTAAL		30		

OF

D: JAZZ	10	10		
	11	10		
	12	10		
SUBTOTAAL		30		

OF

E: IAM	13	10		
	14	10		
	15	10		
SUBTOTAAL		30		

EN

F: VERPLIGTEND (KEUSE VAN 2)	16	5		
EN/OF				
	17	5		
EN/OF				
	18	5		
SUBTOTAAL		10		

GROOTTOTAAL		120		
--------------------	--	------------	--	--

AFDELING A: MUSIEKTEORIE (VERPLIGTEND)

(90 minute)

BEANTWOORD VRAAG 1
 EN VRAAG 2.1 OF VRAAG 2.2
 EN VRAAG 3.1 OF VRAAG 3.2
 EN VRAAG 4.1 OF VRAAG 4.2.

Beantwoord al die vrae in die spasies wat op hierdie vraestel voorsien word.

1. Bestudeer refrein van *Turn Your Eyes Upon Jesus* van H. Lemmel hieronder en beantwoord die vrae wat volg:

Maestoso **Turn Your Eyes Upon Jesus** H. Lemmel

S
A
T
B

Turn Your eyes u-pon Je - sus; Look full in His won - der - ful face,

And the things of the earth will grow strange - ly

dim in the light of His glo - ry and grace.

1.2 1.3.1 1.9 1.3.2 1.4.1 1.3.3 1.4.2 1.6

- 1.1 Benoem die verwante toonaard van die stuk.

Antwoord:

d mineur/d

<i>d mineur/d</i>	<i>= 1 punt</i>
<i>D mineur</i>	<i>= 1 punt</i>
<i>D</i>	<i>= geen punt</i>

(1)

- 1.2 Vul die tydsoortteken by 1.2 in die gegewe blok op die partituur in.

Antwoord:

3/4 op die partituur by 1.2 op beide notebalke

<i>Korrekte tydsoortteken op beide notebalke</i>	<i>= 1 punt</i>
<i>Korrekte tydsoortteken op slegs een notebalk</i>	<i>= ½ punt</i>

(1)

- 1.3 I Identifiseer die intervalle by 1.3.1 – 1.3.4 volgens tipe en afstand.

Antwoord:

1.3.1 Volmaakte 5de

1.3.2 Mineur 6de

1.3.3 Volmaakte 4de

1.3.4 Majeur 6de

<i>Volmaakte 5de (volm. 5de)</i>	<i>= 1 punt</i>
<i>Mineur 6de (min. 6de)</i>	<i>= 1 punt</i>
<i>Volmaakte 4de (volm. 4de)</i>	<i>= 1 punt</i>
<i>Majeur 6de (maj. 6de)</i>	<i>= 1 punt</i>
<i>Geen ½ punte vir slegs afstand of slegs tipe nie</i>	

(4)

- 1.4 Benoem die aard van die drieklanke by 1.4.1 en 1.4.2 volgens tipe en posisie.

Antwoord:

1.4.1 Mineur, grondstelling

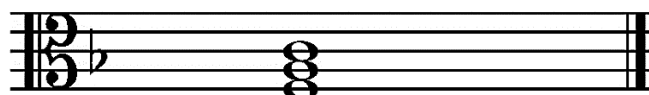
1.4.2 Majeur, tweede omkering

<i>Tipe drieklank:</i>	<i>= 1 punt (½ elk)</i>
<i>Posisie</i>	<i>= 1 punt (½ elk)</i>

(2)

- 1.5 Skryf die drieklank by 1.4.2 in grondposisie, maak gebruik van die altsleutel en heelnote.

Antwoord:

<i>Korrekte sleutel: alt</i>	<i>= ½ punt</i>
<i>Korrekte drieklank in grondposisie</i>	<i>= ½ punt</i>

(1)

- 1.6 Herskryf die gedeelte gemerk **1.6** in wye transkripsie vir 'n strykkwartet. Vul die korrekte instrumente vooraan die notebalk in.

Antwoord:

Korrekte instrumente	$4 \times \frac{1}{2} = 2 \text{ punte}$
Korrekte sleutels	$4 \times \frac{1}{2} = 2 \text{ punte}$
Notasie: korrekte note en steeltjies in korrekte rigting	$12 \times \frac{1}{2} = 6 \text{ punte}$
Toonsoortteken	$4 \times \frac{1}{2} = 2 \text{ punte}$
TOTAAL	= 12 punte
VERWERKTE TOTAAL ($12 \div 3$)	= 4 punte

(4)

- 1.7 Skryf die melodiese weergawe van die verwante toonaard in die altsleutel, met toonsoortteken, dalend, en gebruik heelnote.

Korrekte sleutel	$= \frac{1}{2} \text{ punt}$
Toonsoortteken	$= \frac{1}{2} \text{ punt}$
Notasie	$= 2 \text{ punte}$
TOTAAL	= 3 punte
TOTAAL VERWERK ($3 \times 2 = 6 \div 3$)	= 2 punte

(2)

- 1.8 Skryf die Aeoliese modus op F#, stygend, in die bassleutel, sonder toonsoortteken.

Antwoord:

Korrekte sleutel

= ½ punt

Notasie

= 1½ punte

TOTAAL = 2 punte

(2)

- 1.9 Gee die betekenis van die Italiaanse term *maestoso*.

Antwoord:

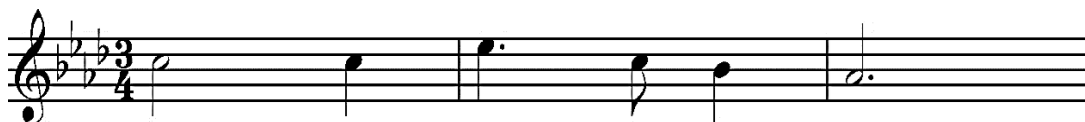
Majestueus

Korrekte antwoord = 1 punt

(1)

- 1.10 Transponeer die melodie by 1.9 vir 'n klarinet in A. Voeg die nuwe toonsoortteken by.

Antwoord:

Toonsoortteken

= 1 punt

Tydsoortteken

= 1 punt

Korrekte note

= 6 x ½ = 3 punte

Korrekte ritmes

= 6 x ½ = 3 punte

TOTAAL = 8 punte

VERWERKTE TOTAAL (8 ÷ 4) = 2 punte

(2)

[20]

VRAAG 2

(25 minute)

BEANTWOORD VRAAG 2.1 OF VRAAG 2.2.

- 2.1 Gebruik die onderstaande openingsmotief om 'n agtmaatmelodie vir enige enkellyn-melodiese instrument van jou keuse te voltooi. Dui die tempo aan en voeg dinamiek- en artikulasietekens by.

Instrument: Blokfluit/Dwarsfluit/Hobo/Viool/Klarinet/Trompet (enige geskikte instrument, NIE klavier nie)

Konseptantwoorde:

A

Allegro

G: *mf* *f*

Onvolmaakte of volmaakte kadens in G

A1

mp *mf* *ff*

Volmaakte of plagale kadens in G

OF

A

Allegro

G: *mf* *f*

Onvolmaakte of onderbroke kadens in G

B

mp *mf* *ff*

Volmaakte of plagale kadens in G

OF

2.2 Gebruik die onderstaande openingsmotief om 'n agtmaatmelodie vir enige enkellyn-melodiese instrument van jou keuse te voltooi. Dui die tempo aan en voeg dinamiek- en artikulasietekens by.

Instrument: Tjello/Tuba/Fagot/Basviool (enige geskikte instrument, NIE klavier nie)

Konseptantwoorde:

Andante

A

A1

mp

mf

E♭:

Onvolmaakte
kadens in E^b

5

f *mf*

Volmaakte of plagale
kadens in E^b

OF

A

B

Moderato

E^b:

mf

f

Onvolmaakte kadens in E^b

5

mf

rit.

p

Volmaakte of plagale kadens in

Die melodie sal aan die hand van die volgende kriteria nagesien word:

BESKRYWING	PUNTETOEKENNING	
Vorm en kadenspunte	<i>4 x ½ punte per frase</i>	2
Korrektheid Nootstele, polse per maat, toevallige tekens, spasiëring, uitleg, toonsoorttekens, dubbelmaatlyn	<i>Minus ½ punt per fout tot 'n maksimum van 3 punte</i>	3
Kwaliteit - Kwaliteit van melodie en toepaslikheid vir die gekose instrument - Toepaslikheid van tempo, artikulasie en dinamiese aanduidings verhoog die kwaliteit van die antwoord - Musikaliteit	9 – 10	Uitstekend <i>Samehangend en musikaal; frases definieër vorm verbeeldingryk; aanvangsmotief innoverend voortgesit; suksesvolle gebruik van tonaliteit; melodiese kontoer meesterlik hanteer; kreatiewe benadering tot die keuse van toonhoogtes en ritme</i>
	7 – 8	Goed <i>Korrek en musikaal; frases dui die vorm duidelik aan; aanvangsmotief sinvol voortgesit; stabiele tonaliteit; melodiese kontoer bevredigend; keuse van toonhoogte en ritme akkuraat</i>
	4 – 6	Gemiddeld <i>Musikaal nie oortuigend; nie alle frases duidelik; aanvangsmotief nie goed gebruik; tonaliteit onstabiel; melodiese kontoer onder verdenking; keuse van toonhoogtes en ritme verbeeldingloos</i>
	0 – 3	Onaanvaarbaar <i>Geen musikale singewing; frases maak nie sin nie; aanvangsmotief geïgnoreer; geen tonale sin; geen melodiese kontoer; toonhoogte en ritme onsamehangend</i>
TOTAAL	<i>Nasieners mag ½ punte gebruik</i>	15

Laat hierdie
bladsy oop

VRAAG 3

BEANTWOORD VRAAG 3.1 OF VRAAG 3.2

- 3.1 Bestudeer die aangepaste uittreksel van *The Cradle Song* van J. Brahms hieronder en beantwoord die vrae wat volg:

Cradle Song

Lento J. Brahms

Blokfluit *p dolce*

Klavier *con Ped.*

(a)

6

dolce 3.1.5

mf

3.1.3

(b)

11

3.1.5

(c) (d) *mp* 3.1.4 *rit.*

3.1.1 Benoem die toonaard van die stuk.

Antwoord:

E^b majeur/E^b

E ^b majeur/E ^b	= 1 punt
e ^b majeur	= 1 punt
e ^b	= geen punt

(1)

3.1.2 Besyfer die akkoorde by **(a) – (d)** volledig met Romeinse besyfering, bv. G:I⁶ (of Ic).

Antwoord:

(a) E^b: I

(b) E^b: IV

(c) E^b: V

(d) E^b: I

Korrekte toonaard:	= ½ punt (x4)
Korrekte akkoord in korrekte omkering	= ½ punt (x4)

(4)

3.1.3 Benoem die kadens by **3.1.3** en besyfer die akkoorde, bv. A: ii - V.

Antwoord:

Kadens: Volmaakte kadens

Akkoorde: E^b: V - I

Volmaakte kadens/volm. kadens	= 1 punt
Toonaard: E ^b :	= 1 punt
Akkoorde: V - I	= 1 punt

(3)

3.1.4 Kies die korrekte tipe nie-harmoniese noot by **3.1.4**.

Antwoord:

Bo-wisselnoot	Deurgangsnote X	Onderwisselnoot
---------------	-----------------	-----------------

Korrekte antwoord = 1 punt

(1)

3.1.5 Identifiseer die komposisietegniek in die blokfluitdeel by **3.1.5**.

Antwoord:

Herhaling/repetisie

Korrekte antwoord = 1 punt

(1)

[10]

OF

- 3.2 Bestudeer die aangepaste uittreksel van *The Maple Leaf Rag* van Scott Joplin hieronder en beantwoord die vrae wat volg.

Maple Leaf Rag

Energico

S. Joplin, arr. J. Wolters

First system of the musical score, measures 1-4. The treble staff begins with a forte (*f*) dynamic. The music is in 4/4 time and C major.

Toonaard: C majeur

Second system of the musical score, measures 5-8. Measures 5 and 6 are boxed and labeled (a). Measure 7 is boxed and labeled (b). Measures 7 and 8 are boxed and labeled (c). A piano (*p*) dynamic is marked in measure 7.

Third system of the musical score, measures 9-12. Measure 9 starts with a forte (*f*) dynamic. Measures 11 and 12 are boxed and labeled (g) and (d) respectively.

Fourth system of the musical score, measures 13-16. Measures 14 and 15 are boxed and labeled (e). Measure 16 is boxed and labeled (f). A mezzo-piano (*mp*) dynamic is marked in measure 16.

3.2.1 Vul die toonaard op die lyn aan die begin van die stuk in.

Antwoord:

<i>C majeur/C</i>	= 1 punt	(1)
<i>c majeur</i>	= 1 punt	
<i>c</i>	= geen punt	

3.2.2 Identifiseer die akkoorde van **(a) - (d)** deur die korrekte akkoordsimbole, bv. C/E, te verskaf.

Antwoord:

(a) A^b/C	(b) G/D
(c) $C^{\min} (C^m)$	(d) $A^{\min} (A^m)$

Korrekte akkoord & omkering	= 1 punt x4	(4)
-----------------------------	-------------	-----

3.2.3 Identifiseer die komposisietegniek wat by **(e)** gebruik is.

Antwoord:

(e) Herhaling

Korrekte antwoord = 1 punt	(1)
----------------------------	-----

3.2.4 Benoem die kadens by **(f)** en skryf die akkoordprogressie neer.

Antwoord:

Kadens: Volmaakte kadens

Akkoorde: G - C

<i>Volmaakte kadens/volm. kadens</i>	= 1 punt	(2)
<i>Beide korrekte akkoorde</i>	= 1 punt	

3.2.5 Identifiseer die nie-harmoniese noot by **(g)**.

Vooruitneming	Terughouding	Deurgangsnoot X	(1)
---------------	--------------	-----------------	-----

3.2.6 Wat is die betekenis van die Italiaanse term *energico*?

Antwoord:

Energiek/met energie

Korrekte antwoord = 1 punt	(1)
----------------------------	-----

[10]

VRAAG 4

Beantwoord OF VRAAG 4.1 OF VRAAG 4.2.

4.1 Voltooi die vierstemmige harmonisering hieronder deur die alt-, tenoor- en baspartye by te voeg.

Konsepantwoord:

Korrektheid: ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓

bo-wisselnoot

onderwisselnoot

Progressie: I V I6 IV ii V I

✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓

kadens

Die harmonisering sal volgens die kriteria hieronder nagesien word:

BESKRYWING	PUNTETOEKENNING	
Akkoordprogressie Akkoordkeuse, korrekte gebruik van kadens	1 punt tussen elke paar akkoorde	6
Korrektheid Notasie, verdubbeling, spasiëring, stemvoering	Minus ½ punt per fout, maar nie meer as 1 punt per akkoord nie.	7
Kwaliteit Musikaliteit, nie-akkoordnote, stylbewustheid, kreatiwiteit	<ul style="list-style-type: none"> • Uitstekend = 2 punte • Goed = 1 ½ punte • Gemiddeld = 1 punte • Swak = ½ punte • Onaanvaarbaar = 0 punte 	2
TOTAAL		15

Kandidate moet krediet kry vir 'n ander/kreatiewe en korrekte harmonisering wat nie in hierdie memorandum verskyn nie. Besyfering dien as 'n riglyn vir die nasiener, maar geen punte word vir die simbole as sodanig toegeken nie.

OF

- 4.2 Voltooi die stuk deur geskikte harmoniese materiaal in die klavierparty te voeg. Gaan voort in die styl wat deur die gegewe materiaal voorgestel word.

Akkoordprogressie: B E E/G# A A/E B E E/G# B/F# E

Fluit

Klavier

Korrektheid:

E:

Progressie:

kadens

Die antwoord sal na aanleiding van die volgende kriteria nagesien word:

BESKRYWING	PUNTETOEKENNING	
Akkoordprogressie Akkoordkeuse, korrekte gebruik van kadens	1 punt tussen elke paar akkoorde	5
Korrektheid Notasie, verdubbeling, spasiëring, stemvoering	Minus ½ punt per fout, maar nie meer as 1 punt per akkoord nie.	8
Kwaliteit Musikaliteit, nie-akkoordnote, stylbewustheid, kreatiwiteit	<ul style="list-style-type: none"> • Uitstekend = 2 punte • Goed = 1 ½ punte • Gemiddeld = 1 punt • Swak = ½ punt • Onaanvaarbaar = 0 punte 	2
TOTAAL		15

Kandidate moet krediet kry vir 'n ander/kreatiewe en korrekte harmonisering wat nie in hierdie memorandum verskyn nie. Besyfering dien as 'n riglyn vir die nasiener, maar geen punte word vir die simbole as sodanig toegeken nie.

TOTAAL AFDELING A: 60

AFDELING B: ALGEMENE MUSIEKKENNIS**(90 minutes)**

Beantwoord die vrae van hierdie afdeling in die spasies wat op die antwoordstel voorsien is.

VRAAG 5 – VERPLIGTEND (WKM, JAZZ, IAM)

- 5.1 Vyf opsies word as moontlike antwoorde vir die volgende vrae gegee. Kies die korrekte antwoord en skryf slegs die letter (A – E) in die blokkie wat voorsien is langs elke vraag.

Antwoord:

5.1.1 D

5.1.2 E

5.1.3 D

5.1.4 D

5.1.5 E

5.1.6 C

5.1.7 B

5.1.8 A

5.1.9 E

5.1.10 B

(10 x 1) **[10]**

BEANTWOORD OF VRAAG 6.1 OF 6.2 EN VRAAG 6.3.**VRAAG 6****6.1 MUSIEKTEATER (WKM & JAZZ)****6.2 MUSIEKTEATER (IAM)****6.3 ROCK EN POP (VERPLIGTEND)****6.1 MUSIEKTEATER EN JAZZ**

6.1 6.1.1 Wat is die oorsprong van *My Fair Lady*?

Antwoord:

- Die oorsprong is George Bernard Shaw se toneelstuk, *Pygmalion*.

Korrekte beskrywing = 1 punt

(1)

6.1.2 Definieer die term musiekblyspel.

Antwoord:

- 'n Musiekblyspel is 'n werk vir musiekteater en is 'n kombinasie van sang, ensemble-werke, gesproke dialoog en dans.
- Alle humor, patos, woede, liefde, sowel as die storie, word deur woorde, beweging en tegniese aspekte gekommunikeer.
- Dit is gewoonlik in twee dele, met die tweede korter en bevat ook van die melodieë wat vroeër gehoor is.
- Ligte musiek - verhoogvermaak.

2 korrekte feite = 2 punte

(2)

6.1.3 Gee die naam van die lirieskrywer van *My Fair Lady*.

Antwoord:

Alan Jay Lerner

Korrekte feit = 1 punt

(1)

6.1.4 *West Side Story* bevat musiek wat beide kompleks en ongewoon is. Noem EEN van die style wat gebruik is en gee 'n gepaste titel van die genoemde styl.

Antwoord:

- Vaudeville – *Gee, Officer Krupke*
- Latyns-Amerikaanse ritmes – *America*
- 'n Bebop fuga – *Cool*
- Operastyl – *Tonight*

1 korrekte styl	= 1 punt
1 korrekte lied wat pas by genoemde styl	= 1 punt

(2)

[6]**OF**

INHEEMSE AFRIKA-MUSIEK

6.2 MUSIEKTEATER (IAM)

Kies EEN van die moderne werke hieronder en gee inligting omtrent die oorsprong, komponis, lirieskrywer, storielyn, hoofkarakter en plek van die première.

- *Umabatha*
- *Ipi Tombi*
- *Sarafina*
- *African Umoja*
- *African Footprint*

Keuse van moderne werk: *Umabatha*

Oorsprong:	Shakespeare's <i>Macbeth</i>
Komponis:	Welcome Msomi
Lirieskrywer:	Welcome Msomi
Storielyn:	Gaan oor hoe Shaka sy mag kry en sy uiteindelijke ondergang
Hoofkarakter:	Welcome Msomi, Shaka
Première:	Londen

OF

Keuse van moderne werk: *Ipi Tombi*

Oorsprong:	Ma en dogter het musiek geskryf vir Eartha Kitt se toer en sy het nie daarvan gehou nie.
Komponis:	Bertha Egnos
Lirieskrywer:	Gail Lakier
Storielyn:	Verhaal van 'n jong Zoeloe-stamlid wat 'n beter lewe gaan soek het in die stad.
Hoofkarakter:	Margaret Singana/jong Zoeloe/aanstaande bruid
Première:	Johannesburg

OF

Keuse van moderne werk: Sarafina

Oorsprong:	1976 betogings in Soweto
Komponis:	Mbongeni Ngema
Lirieskrywer:	Mbongeni Ngema
Storielyn:	Die betogings, skietvoorvalle, sterftes, hartseer en die ligpunt
Hoofkarakter:	Leleti Khumalo
Première:	Johannesburg

OF**Keuse van moderne werk: African Umoja**

Oorsprong:	Ontwikkeling van dans in Suid-Afrika
Komponis:	Populêre en tradisionele liederes
Lirieskrywer:	Populêre en tradisionele liederes
Storielyn:	Dansontwikkeling in Suid-Afrika/migrasie van mense na stede/ myndanse/ontwikkeling van Gospel-musiek en gepaardgaande danse
Hoofkarakter:	Penuel "Hope" Ndala, die verteller
Première:	Johannesburg

OF**Keuse van moderne werk: African Footprint**

Oorsprong:	Suid-Afrika se verskyning op die wêreldfront na jare se politieke afsondering
Komponis:	Dave Polecutt
Lirieskrywer:	Dave Polecutt
Storielyn:	Suid-Afrika se verskyning op die wêreldfront na jare se politieke afsondering deur die gedigte van Don Mattera
Hoofkarakter:	Die hele rolbesetting word as die hoofkarakter beskou
Première:	Gold Reef City

*6 korrekte feite = 6 punte***(6)**
[6]**EN**

6.3 ROCK EN POP (VERPLIGTEND)

C Kies EEN van die volgende groepe of kunstenaars. Noem EEN styleienskap van hul musiek, asook EEN album en TWEE liedere.

<ul style="list-style-type: none"> • U2 • Westlife • Metallica • David Bowie • Salt and Pepper • Spice Girls • Boys II Men • Seal • Prince • Michael Jackson • Hugh Masekela 	<ul style="list-style-type: none"> • Caiphus Semenya • Kidjo • Khaja Nin • Mano Debango • Miriam Makeba • Letta Mbulu • Philip Tabane • Fela Kuti • Joas Gwanga • Oliver Mtukidzi • Baaba Maal
---	---

Antwoord:

U2

Styleienskappe:

- Teen die vroeg-80's het U2 met vele ander musikante, vermaaklikheidsterre en politici saamgewerk om belangrike sake soos armoede, siektes en sosiale onreg aan te spreek.
- Hul het 'n unieke *rock* klank ontwikkel.
- Die klem of aksent is op melodiese instrumente, asook ekspressiewe, lewensgrote vokale klank.
- *The Edge* maak deurgaans gebruik van 'n ritmiese eggo en kenteken vertraging in sy kitaarwerk, gekombineer met die Ierse deunklank-invloed wat gespeel word teen sy gesinkopeerde melodieë.
- Die lirieke is gebaseer op sosiale, politiese en persoonlike onderwerpe.

Album	Lied (enige relevante title)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Boy</i> • <i>October</i> • <i>War</i> • <i>The Unforgettable Fire</i> • <i>The Joshua Tree</i> • <i>Rattle and Hum</i> • <i>Achtung Baby</i> • <i>Zooropa</i> • <i>Pop</i> • <i>All that you can't leave behind</i> • <i>How to dismantle an atomic bomb</i> • <i>No line on the horizon</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>With or Without You</i> • <i>I still haven't found what I'm looking for</i> • <i>Where the streets have no name</i> • <i>Elevation</i>

OF

Westlife

Styleienskappe:

- Hulle sang is altyd passievol, indrukwekkend en onvergeetlik.
- Hul musiek is maklik om na te luister, energiek en vars.
- Hul voeg Ierse klanke by tot hul musiek.
- Hul later styl is meer individualisties en vind aanklank onder aanhangers van kontemporêre musiek.
- Hul volwasse styl is 'n mengsel van ballades en liedere met 'n middelmatige tempo.
- Van hul liedere het ook vinnige tempo's.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Westlife</i> (1999) • <i>Coast to Coast</i> (2000) • <i>World of Our Own</i> (2001) • <i>Turnaround</i> (2003) • <i>Face to Face</i> (2005) • <i>Back Home</i> (2007) • <i>Gravity</i> (2010) 	<i>My love</i> <i>Nothing's gonna change my love for you</i> <i>I wanna grow old with you</i> <i>Flying without wings</i> <i>If I let you go</i> <i>Swear it again</i>

OF

Metallica

Styleienskappe:

- Hul vroeë liedjies bevat vinnige tempo's, geharmoniseerde solo's en instrumentale dele wat tot nege minute lank is.
- Lirieke handel oor persoonlike en sosiale probleme.
- Hul nuwe styl was meer eenvoudig en vind meer aanklank by hul hoofondersteuners.
- Die groep het besluit om hulle aggressiewe, vinnige tempo's te laat vaar om hul musiek en ekspressiewe omvang te verbreed.
- Hul musiek raak meer alternative rock met 'n nuwe aanslag wat fokus op woede, verlies en vergelding.
- Hul musiek van 1997 toon meer invloede van *blues* en vroeë *hard rock* met meer ritmes en harmonieë in hul liedjies se structure.
- Hul stem ook hul kitare na 'n verlaagde C en keer later terug na die gewone E-stemming vir kitaarsolo's.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Kill 'Em All</i> (1983) • <i>Ride the Lightning</i> (1984) • <i>Master of Puppets</i> (1986) • <i>...And Justice for All</i> (1988) • <i>Metallica</i> (1991) • <i>Load</i> (1996) • <i>Reload</i> (1997) • <i>St. Anger</i> (2003) • <i>Death Magnetic</i> (2008) 	<i>Nothing else matters</i> <i>The unforgiven</i> <i>Ride the lightning</i> <i>For whom the bell tolls</i> <i>Fade to black</i> <i>Trapped under the ice</i> <i>Escape</i> <i>Creeping death</i> <i>The call of Ktulu</i>

OF

David Bowie**Styleienskappe:**

- Verruil sy akoestiese kitaarklank van psigedeliese- en lekker luistermusiek, vir 'n swaar *rock* klank.
- Met *The rise and fall of Ziggy Stardust and the spiders from Mars*-album (1972) tipeer die glam-rock-klank.
- Met *Diamond Dogs* (1974) toon Bowie se ontwikkeling na die soul/disko-musiekgenre.
- Sy album *Scary Monsters* is innoverend en het 'n harde rock-klank.
- *Blue Jean* het 'n 22 minute lange musiekvideo deur die regisseur Julien Temple en toon Bowie se belangstelling om musiek en drama te kombineer.
- *Never Let Me Down* (1987) het 'n harder *rock* met 'n tikkie dansklanke.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>David Bowie</i> (1967) • <i>The man who sold the World</i> (1970) • <i>The rise and fall of Ziggy Stardust and the spiders from Mars</i> (1972) • <i>Diamond Dogs</i> (1974) • <i>Berlin Trilogy</i> (<i>Low</i>, <i>Heroes</i> and <i>Lodger</i>) • <i>Reality</i> (2003) 	<i>Heroes</i> <i>Changes</i> <i>Let's dance</i> <i>Ashes to ashes</i> <i>Starman</i> <i>Space oddity</i>

OF

Salt-n-Peppe**Styleienskappe:**

- Hulle verander die voorkoms van hip-hop deur skraal, sexy klere te dra.
- Hulle was nie bang om oor seks en hul gedagtes oor mans te praat nie.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Hot, Cool & Vicious</i> (1986) • <i>A Salt with a Deadly Pepa</i> (1988) • <i>Blacks' Magic</i> (1990) • <i>Very Necessary</i> (1993) • <i>Brand New</i> (1997) 	<i>Push it</i> <i>Shoop</i> <i>Tramp</i> <i>Get up everybody</i>

OF

Spice Girls**Styleienskappe:**

- Styl is opgewek en aanmoedigend.
- Gee vroue van alle ouderdomme 'n gevoel van onafhanklikheid en selfvertroue.
- Teikenmark is vroue ongeag hulle ouderdom of ras.
- Hul musiek is lewendig en energiek met ondertone van feminisme.
- Hul musiek is maklik singbaar.
- Lirieke gaan oor die liefde en seks en die sterk band tussen vriendinne.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Spice</i> (1996) • <i>Spiceworld</i> (1997) • <i>Forever</i> (2000) 	<i>Stop</i> <i>Move over</i> <i>Too much</i>

OF

Boyz II Men**Styleienskappe:**

- Amerikaanse R&B groep wat veral bekend is vir emosionele ballades en a *capella* harmonieë.
- Hulle gebruik hip-hop ritmes saam met R&B.
- Gebruik ook '*hip-hop doo-wop*' effekte (klassieke *soul* vokale styl).
- Vind inspirasie in die groep New Edition vir hul harmonieë en roetines.
- Genre is bekend as R&B, *soul* en nuwe *jack-swing*.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cooleyhighharmony</i> (1991) • <i>II</i> (1994) • <i>Evolution</i> (1997) • <i>Full Circle</i> (2002) • <i>The Remedy</i> (2006) • <i>Love</i> (2009) • <i>Twenty</i> (2011) • <i>Collide</i> (2014) 	<i>End of the road</i> <i>In the still of the night</i> <i>One sweet day</i> <i>A song for Mama</i> <i>Its so hard to say goodbye to yesterday</i>

OF

Seal**Styleienskappe:**

- Sy deurbraak kom in 1990 saam met '*acid house*' (tipe dansmusiek) regisseur Adamski met hul lied *Killer*.
- *Killer* bevat 'n mengsel van rock en dans saam met Seal se soul-agtige sangstyl.
- Hy werk saam met die Engelse blues kitaarspeler Jeff Beck op die huldeblyk album aan Jimi Hendrix, *Stone Free*.
- Seal is bekend vir sy dor, *soul*-agtige en intieme kalmerende stem.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Seal</i> (1991) • <i>Seal II</i> (1994) • <i>Human Being</i> (1998) • <i>Seal IV</i> (2003) • <i>System</i> (2007) • <i>Soul</i> (2008) • <i>Commitment</i> (2010) • <i>Soul 2</i> (2011) 	<i>Kiss from a rose</i> <i>Love's divine</i> <i>Fly like an eagle</i> <i>Prayer for the dying</i>

OF

Prince

Styleienskappe:

- Amerikaanse sanger en liedjieskrywer, multi-instrumentalis en akteur.
- Hy was beroemd as 'n skepper van nuwigheid en is bekend vir sy eklektiese werk, flamboyante verhoogpersoonlikheid en wye stemomvang.
- Word gesien as die pionier van Minneapolis-musiek deur die vermenging van rock, R&B, soul, funk, hip-hop, disko, psychedelia, jazz en pop.
- Hy speel kitaar, baskitaar, klavierbord, tromme, saksofoon, mondfluitjie, Linn-tromme en is 'n fenomenale sanger.
- Sy stemomvang wissel tussen falsetto tot bariton en vinnige, flamboyante verskuiwing van register sowel as diverse karakterisering.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>For You</i> (1978) • <i>Prince</i> (1979) • <i>Purple Rain</i> (1984) • <i>Around the World in a Day</i> (1985) • <i>Batman</i> (1989) • <i>Love Symbol Album</i> (1992) • <i>Crystal Ball</i> (1998) • <i>N.E.W.S</i> (2003) • <i>Musicology</i> (2004) • <i>Planet Earth</i> (2007) • <i>20Ten</i> (2010) • <i>Art Official Age</i> (2014) 	<i>Purple rain</i> <i>Its alright</i> <i>I believe in you</i> <i>Diamonds and pearls</i>

OF

Michael Jackson

Styleienskappe:

- Sy musiekvideo's was bedoel om rassistiese hindernisse te breek en om musiekvideo's te transformeer in 'n kunsvorm en as promosiemiddel.
- Hierdie musiekvideo's het gehelp om die televisiekanaal MTV op die been te bring en gewildheid te verwerf.
- Jackson het reeds van 'n vroeë ouderdom sy verse onderbreek met 'n skielike uitroep van *oooh*-geluide wat afkomstig is van Diana Ross wat dit heelwat in haar lieder gebruik het.
- Hy was bekend vir sy kenmerkende "moonwalk"-dans (wat nie sy eie uitvindsel was nie)
- Ook eie aan sy styl was sy stem-hikke, wit sokkies en sy enkel wit blinker-handskoen.

OF

Album	Lied (enige relevante titel)
1982: <i>Thriller</i>	1979: <i>Don't stop 'til you get enough</i>
1987: <i>Bad</i>	1983: <i>Beat it</i>
1991: <i>Dangerous</i>	1983: <i>Say Say Say</i>
1995: <i>HIStory</i>	1987: <i>Bad</i>
1997: <i>Blood on the dancefloor</i>	1987: <i>The way you make me feel</i>
2001: <i>Invincible</i>	1988: <i>Man in the mirror</i>
	1988: <i>Dirty Diana</i>
	1991: <i>Black or White</i>
	1995: <i>You are not alone</i>
	1995: <i>Earth Song</i>

OF

Hugh Masekela**Styleienskappe:**

- Hy het grootgeword tussen straatliedjies, kerkliedjies, liedjies van trekarbeiders, liedjies wat politieke protes aanteken en die klank van die breë spektrum van die etniese kulture van ons land.
- Later het hy die stedelike klanke van die *townships* en die invloede van die Manhattan Brothers, Dorothy Masuka, Ladysmith Black Mambazo en Miriam Makeba leer ken.
- Die anti-apartheidsbeweging het 'n groot invloed op sy lewe gehad.
- Hy komponeer jazz, funk, R&B, pop en tradisionele Afrika-style.

OF

Album	Lied (enige relevante titel)
• <i>Trumpet Africaine</i> (1962)	<i>Stimela</i>
• <i>Home is where the music is</i> (1972)	<i>Thuma Mina</i>
• <i>Home</i> (1981)	<i>Soweto Blues</i>
• <i>Tomorrow</i> (1987)	<i>Don't go losin' it, Baby</i>
• <i>Stimela</i> (1994)	<i>Sarafina</i>
• <i>Notes of Life</i> (1995)	<i>Mbombela</i>
• <i>Sixty</i> (2000)	
• <i>Hope</i> (2003)	
• <i>Revival</i> (2005)	
• <i>Phola</i> (2009)	
• <i>We are One</i> (2011)	
• <i>Playing @ Work</i> (2012)	

OF

Caiphus Semenya**Styleienskappe:**

- Een van Suid-Afrika vooraanstaande musiekregisseurs en komponiste wat onlangs die musiek vir SABC televisiereekse *Molo Fish*, *Vicious Circle* en *Gaba Mootho* geskryf het.
- Hy verlaat Suid-Afrika gedurende die 1960's en werk saam met Hugh Masekela, Jonas Gwanga, Hotep Galeta en Miriam Makeba terwyl hy in ballingskap was.
- Hy vertrek later na Los Angeles waar hy saam met die beste jazz en Amerikaanse pop-kunstenaars en regisseurs gewerk het.
- Hy werk saam met Quincy Jones en verskaf Afrika-komposisies vir die musiek van "Roots" (albei dele) en Steven Spielberg se bewerking van "The Color Purple".
- Hy werk ook later aan die musiek vir Disney se "The Lion King."

OF

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Woman Got a Right to Be</i> (1996) • <i>One Night: Live in Concert</i> • <i>Listen to the Wind</i> 	<i>Matswale</i> <i>Nomalanga</i> <i>Not yet Uhuru</i>

OF

Kidjo**Styleienskappe:**

- Sanger, liedjieskrywer en aktivis van Benin.
- Musikale styl sluit in Afropop, Karibiese zouk, Kongolese rumba, jazz, gospel en Latynse style.
- Sy sing in Fon, Frans, Yorùbá, Engels en Swahili.
- Kidjo maak ook gebruik van Benin se tradisionele Zilin vokale tegnieke en jazz uitsprake.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pretty</i> (1981) • <i>Ewa Ka Djo</i> (1985) • <i>Parakou</i> (1990) • <i>Fifa</i> (1996) • <i>Black Ivory Soul</i> (2002) • <i>Djin Djin</i> (2007) • <i>Eve</i> (2014) 	<i>Voodoo child</i> <i>Batonga</i> <i>Agolo</i> <i>Gimme shelter</i>

OF

Khadja Nin**Styleienskappe:**

- Sy maak haar deurbraak in 1996 met haar gewilde album *Sambolera* wat in Swahili, Kirundi en Frans gesing is.
- Sy maak suksesvol gebruik van 'n mengsel van Afrika-ritmes en modern pop om haar eie unieke musiek te vorm.

OR

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Khadja Nin</i> (1992) • <i>Ya Pili</i> (1994) • <i>Sambolera</i> (1996) • <i>Ya...</i>(1998) 	<i>Sambolera Mayi Son</i> <i>Mama</i> <i>Leo Leya</i>

OF

Mano Dibango**Styleienskappe:**

- Hy ontwikkel sy eie musiekstyl deur jazz, funk en tradisionele Kameroen-musiek te meng.
- As kind het hy elke aand die Protestantse kerk vir godsdienstige opleiding bygewoon en dit was ook hier waar hy musiek studeer het.
- Sy lied, *Soul Makossa*, beïnvloed 'n hele paar gewilde musiektreffer soos Michael Jackson se "*Wanne Be Startin' Somethin'*", sy heropname van dieselfde lied met Akon, die Fugees se "*Cowboys*" en Rihanna se "*Don't Stop the Music*".

OF

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Manu Dibango</i> (1968) • <i>Saxy-Party</i> (1969) • <i>Soul Makossa</i> (1972) • <i>African Voodoo</i> (1972) • <i>Blue Elephant</i> (1973) • <i>Bao Bao</i> (1992) • <i>Kamer Feelin'</i> (2001) • <i>Africa Boogie</i> (2013) 	<i>Soul Makossa</i> <i>Hot Chicken</i> <i>New Bell</i> <i>Dikalo</i>

OF

Miriam Makeba**Characteristics:**

- Sy was op vroeë ouderdom beïnvloed deur Xhosa- en Zoeloe-liedere en het maklik die tale baasgeraak.
- Haar musiek is vreugdevol, positief en saggesproke, maar met 'n ernstige politieke boodskap.
- Sy word gesien as 'n pionier wat style soos blues, gospel, kontemporêre jazz, folk en tradisionele Xhosa-liedere laat saamsmelt het om '*world music*' te vorm.
- Sy het groot veelsydigheid getoon in baie tale en style, soos bv, jazz en blues, maar sy het bekendheid verwerf deur in haar moedertaal, gevul met spesifieke klapklanke, te sing.
- Haar repertoire sluit onder andere in Engelse ballades, Portugese fado's, Brasiliaanse bossa novas, Hebreeuse en Jidiese melodieë, Italiaanse gesange en ander volk- en populêre style van oor die wêreld heen.
- Sy het ook erkenning ontvang met haar ritme en Afrika-klanke wat sy na die Weste oorgedra het.
- Haar musiek was 'n mengsel van sielvolle jazz, blues en tradisionele Afrika volksliedere met politiese insae.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Miriam Makeba</i> • <i>The Voice of Africa</i> • <i>Eyes on Tomorrow</i> • <i>Homeland (000)</i> • <i>Reflections (2004)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Pata Pata</i> • <i>The Click Song (Qongqothwane)</i> • <i>Malaika</i> • <i>Mbube (Wimoweh)</i>

OF

Letta Mbulu**Styleienskappe:**

- Haar stem het 'n mooie klank wat van binne na buite straal en resoneer en 'n gevoel van vreugde van lewe weerspieël en meestal 'n gevoel van hoop en geluk opkikker.
- Haar stem bereik ook genade deur ware passie en is musikaal soos min stemme is.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Letta Mbulu Sings (1967)</i> • <i>Free Soul (1968)</i> • <i>Letta (1970)</i> • <i>There's Music in the Air (1976)</i> • <i>Letta Mbulu – Sweet juju (1985)</i> • <i>The Best of Letta & Caiphus (1996)</i> • <i>Letta Mbulu Sings/Free Soul (2005)</i> • <i>Culani Nami (2007)</i> 	<i>Matswale</i> <i>Nomalanga</i> <i>Ndi-phendule</i> <i>Jikijela</i> <i>Help me somebody</i>

OF

Philip Tabane**Styleienskappe:**

- Een van Suid-Afrika se oudste en mees gerespekteerde en skeppende jazz-kitaarspeler en orkesleier.
- Hy is ook 'n mentor vir diegene wat deel is van sy perkussie-gebaseerde agtergrond orkes Malombe.
- Hy maak gebruik van onkonvensionele instrumentasie: Afrika tromme en hand perkussie, wisselwerking met Tabane se unieke kitaar, stem en fluit klanke.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>The Indigenous Afro-Jazz sounds (1969)</i> • <i>Malombo (1988)</i> • <i>Ke A Bereka (1996)</i> 	<i>Nkupi</i> <i>Ngwana o ya lela</i> <i>Ngwana wa Kgaetsedi</i>

OF

Fela Kuti**Styleienskappe:**

- Multi-instrumentalis, musikant, komponis, pionier van die Afrobeat-musiekgenre, menseregte aktivis en politikus afkomstig van Nigerië.
- Sy Afrobeat-styl is 'n komplekse mengsel van Jazz, Funk, die hoë lewe van Ghana/Nigerië, psigiese rock en tradisionele Wes-Afrika korale en ritmes.
- Afrobeat word gekenmerk deur 'n groot groep instrumente, stemme en musikale strukture van jazz en lugtige funky horingseksies.
- 'n Eindelose sleurgang riff-patroon (motiefie) word gebruik wat bestaan uit 'n basis van ritmiese tromme, shekere, gedempte Wes-Afrika kitaarmusiek en melodiese baskitaar riffs wat regdeur 'n lied herhaal word.
- Melodiese en ritmiese riffs wat inmekaar gespeel word, word een vir een introduceer om sodoende die 'groove' stuk-vir-stuk en in lae op te bou.
- Die horingseksie word dan meer prominent en stel ander riffs en hooftemas voor.
- Fela se orkes sluit ook in twee baritonsaksofone, twee basse en twee of meer kitaarspelers.
- Sy musiek sluit onder andere elemente van roep-en-antwoord patrone in wat in die refrein gebruik word en figuurlike, maar eenvoudige lirieke.
- Elemente wat in sy musiek voorkom is die roep-en-antwoord binne die koordeel en die eenvoudige, maar sprekende lirieke.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Fela's London Scene</i> (1971) • <i>Live!</i> (1971) • <i>Confusion</i> (1975) • <i>Zombie</i> (1977) • <i>Shuffering and Shmiling</i> (1978) • <i>Unknown Soldier</i> (1981) • <i>Beasts of No Nation</i> (1989) • <i>The Best Best of fela Kuti</i> (1999) 	<i>Shakara</i> <i>Water no get enemy</i> <i>Lady</i>

OF

Jonas Gwangwa**Styleienskappe:**

- Het eers vir The Jazz Epistles tromboon gespeel, maar het later, nadat die groep ontbind het, op sy solo-loopbaan gefokus.
- Later komponeer hy musiek vir rolprente soos *Cry Freedom*.
- In 1991 keer hy terug na Suid-Afrika en in 1997 komponeer hy die temalied vir die Olimpiese bod.

Album	Lied (enige relevante titel)
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Cry Freedom</i> (1987) • <i>Flowers of the Nation</i> (1993) • <i>A Temporary Inconvenience</i> (1999) 	<i>Cry Freedom</i> <i>Kgomo</i> <i>Morwa</i>

OF

Oliver Mtukidzi**Styleienskappe:**

- Musikant, sakeman, mensevriend, menseregte aktivis en ambassadeur vir UNICEF Goodwill van die Suider-Afrika Streek van Zimbabwe.
- Hy dra dra ook by tot Mahube, Suider-Afrika se supergroep.
- Hy sing hoofsaaklik in Sjona-taal saam met Ndebele en Engels.
- Hy sluit ook in elemente van verskillende musiektradisies om sy eie kenmerkende styl te vorm, bekend as Tuku Musiek.

Album	Lied (enige relevante titel)
• <i>Shanje</i> (1981)	<i>Hear me, Lord</i>
• <i>Nzara</i> (1983)	<i>Tozeza</i>
• <i>Mhaka</i> (1985)	<i>Chiri Nani</i>
• <i>Suger Pie</i> (1988)	<i>Mai Varamba</i>
• <i>Chikonzi</i> (1990)	<i>Mutavara</i>
• <i>Son of Africa</i> (1993)	<i>Ivai Novo</i>
• <i>Was My Child</i> (1995)	<i>Sarawoga</i>
• <i>Tuku Music</i> (1999)	<i>Hazvireve</i>
• <i>Shanda soundtrack</i> (2002)	<i>Muteuro</i>
• <i>Sarawoga</i> (2012)	<i>Matitsika</i>
• <i>Mukombe Wemvura</i> (2014)	<i>Raki</i>

OF

Baaba Maal**Styleienskappe:**

- Hy sing hoofsaaklik in Pulaar en is die voorganger van die tradisies van die Pulaar-sprekende mense wat aan beide kante van die Senegal-rivier bly in die antieke Senegalese koninkryk van Futa Tooro.
- Hy meng raga, salsa en Breton harpmusiek om 'n gewilde klank te produseer wat die loopbaan van *Positive Black Soul* begin het asook die vorming van die Afro-Celt Klanksisteem.

Album	Lied (enige relevante titel)
• <i>Djam Leelii</i> (1989)	<i>There will be time</i>
• <i>Baayo</i> (1991)	<i>Kalaajo</i>
• <i>Wango</i> (1994)	<i>Daande lenol</i>
• <i>Taara</i> (1997)	
• <i>Nomad Soul</i> (1998)	
• <i>Jombaajo</i> (2000)	
• <i>On the Road</i> (2008)	
• <i>Television</i> (2009)	

1 korrekte eienskap = 1 punt
 1 album = 1 punt
 2 liede = 2 punte

(4)
 [4]

TOTAAL AFDELING B: 20

AFDELING C: BEANTWOORD EEN VAN DIE VOLGENDE:

- **WESTERSE KUNSMUSIEK (WKM) – VRAE 7, 8 EN 9**
- **JAZZ – VRAE 10, 11 EN 12**
- **INHEEMSE AFRIKA-MUSIEK – VRAE 13, 14 EN 15**

WESTERN KUNSMUSIEK (WKM)**VRAAG 7**

7.1 Wat is Nasionalisme en hoe word dit in die musiek van die Romantiese periode gebruik? Gee 'n voorbeeld van so 'n werk, asook die komponis van die genoemde werk.

Antwoord:***Nasionalisme***

- Romantiese komponiste het uit hul pad gegaan om musiek wat 'n spesifieke nasionale identiteit te skep;
- Hul het dit gedoen met die gebruik van volksliedere, danse, legendes en die geskiedenis van hul tuislande (nasionalisme).
- Nasionalisme is die gebruik van musikale idees of motiewe wat te make het met spesifieke lande, streke of etnisiteit, soos volksliedere en melodieë, ritmes en harmonieë wat dien as inspirasie.
- Dis 'n musiekbeweging wat gedurende die 19de eeu begin het en is gekenmerk deur die klem op nasionale elemente in musiek soos bv. volksliedere, volksdanse, ritmies eie aan die volksmusiek, of temas vir operas en simfoniese toondigte wat die Nasionale lewe of geskiedenis weerspieël het.
- Die bekoring met die Nasionale identiteit het tot die gevolg gehad dat komponiste kleurvolle materiaal van vreemde lande gebruik het.

Komponis en werk: Chopin se *Polonaise in A^b*

2 korrekte eienskappe	= 2 punte
1 relevante werk	= 1 punt
Komponis	= 1 punt

(4)

7.2 Kies EEN van die onderstaande komponiste wat jy bestudeer het. Identifiseer die werk, definieer die genre en beskryf die styleienskappe.

- F. Schubert
- F. Chopin
- F. Mendelssohn
- P. Tchaikovsky

Antwoord:***F Schubert – Die Erlkönig***

Definisie van 'n Kunslied: – besondere toonsetting van 'n gedig, gewoonlik van letterkundige waarde vir solostem en klavier, wat in die Romantiese tydperk en later tot kunsvorm ontwikkel.

- Dit is gebaseer op 'n musikale verwerking van 'n 1815 ballade oor die bo-natuurlike van Goethe en is die eerste keer uitgevoer in 1821.
- Dit is in deurgekomponeerde vorm;

- Die klavierdeel bestaan uit vinnige oktawe en 'n dreigende basmotief en dit vertel die spanning van die wilde rit;
- Die aanhoudende triool-ritme in die klavierdeel verenig die sange episodes en beeld die perd se galop uit;
- Schubert het een sanger soos verskeie karakters in 'n mini-drama laat klink;
 - Dieangsbevange seun sing in 'n mineurtoonard en hoë register;
 - Die seun sing, *Mein Vater* (My vader) 3 keer in die gedig en dit word versterk deur die dissonante harmonieë;
 - Schubert skep die stygende vreesgevoel deur die seun se krete elke keer in 'n hoër register te skryf;
- Die vader se versekering word in 'n lae register gesing, in teenstelling met die hoëangsbevange krete van die seun;
- Die Elwekoning probeer die seun oortuig deur middel van slim melodieë in majeure toonaarde;
- Die hoogtepunt gebeur wanneer die vader en seun tuis arriveer en die galop-begeleiding stop;
- Daar volg 'n bleek, hartverskeurende resitatief waarvan elke woord 'n impak maak terwyl die verteller die luisteraar inlig oor die gestorwe kind in die vader se arms.

OF

F. Chopin - Polonaise in A-mol majeur Opus 53

Definisie van Karakterstuk

'n **Karakterstuk** is 'n kort 19de eeuse komposisie vir klavier of klavier en een solo-instrument, wat stemming of programmatiese idee of toneel weergee. Dit word soms 'n kort, beskrywende titel gegee.

- Chopin se heroïse polonaise het die ou-wêreldse praal van die Poolse mense herroep.
- Dit is geskryf vir 'n solo-instrument.
- Is in eenvoudige drietyd;
- Is majestieus, kragtig met oomblikke van liriese kontras;
- Tempo is matig;
- Vorm en struktuur is: inleiding, ABA en 'n koda;
- Die hooftema begin sterk;
- Het wye omvang van begeleiding;
- Die majestieuse tema word versterk deur intervale van derdes in die regterhand en die resonante, wye omvang van die begeleiding;
- Die hooftema word twee keer herhaal met 'n ryker tekstuur;
- Dan volg die B-tema en dis kontrasterend met A;
- B se melodie is marsagtig en word deur herhaalde oktawe in die linkerhand begelei;
- Hierdie deel toets die pianis se krag, uithou vermoë en tegniese vaardigheid.
- Daar is kragtige *crescendo's* en dit veroorsaak 'n gevoel van opwinding / opgewondenheid.
- Dan ontspan die stemming om voor te berei vir die finale terugkeer van die heroïse hooftema A1.
- Die tema word harder en meer dramaties gespeel.
- Eindig met koda wat materiaal van die hooftema bevat.

OF

F. Mendelssohn - Vioolkonsert in e mineur, opus 64 eerste beweging (1844)

Definisie van Concerto: Dis 'n komposisie vir solo-instrument en orkes waarin die solis nie aan die orkes ondergeskik is nie. Dit bestaan uit drie bewegings (vinnig-stadig-vinnig).

- Orkes was baie kleiner as die standaardorkes van die Romantiese tydperk;
- Dis 'n unieke samesmelting van liriese geaardheid en virtuositeit;
- Word aaneen gespeel sonder 'n pouse;
- Ongewone instrumentale kombinasies skep 'n baie intieme klank en delikate klank-atmosfeer;
- Die balans waarvoor Mendelssohn so lief was, kan gesien word in die samewerking en die wisselwerking tussen die solis en die orkes.
- Die tema beweeg van die een na die ander (solis en orkes) en die skep 'n pragtige teenstelling van toonkleur en uitdrukking;
- Soms speel die viool die melodie en die orkes is slegs begeleiding; dan speel die houtblasers fragmente van die tema-materiaal, terwyl die solis skitterende passasies speel;
- Die Klassieke periode se invloed is sigbaar in die eerste en derde bewegings – beide is in sonatevorm.

OF**P. Tsjaikofski: Romeo en Juliet: Fantasia-Ouverture (1869)****Definisie van 'n Konsertouverture:**

Dis 'n onafhanklike komposisie (konsertstuk) van die 19de – 20ste eeu vir orkes (baie soos opera-ouverture). Dis as 'n enkel-beweging in sonatevorm geskryf.

- Tsjaikofski wend geen poging aan om die storie deur die musiek oor te dra nie, maar gebruik temas om die hoof drama-elemente te verteenwoordig.
- Hy noem dit 'n Fantasia-ouverture om daarmee aan te dui dat hy die vorm baie vry hanteer het;
- Het 'n inleiding in f# mineur, gevolg deur 'n vinnige beweging in sonatevorm en 'n afsluiting.
- Die werk is gebaseer op die drie hooftemas van Shakespeare se verhaal.
- Die inleiding is soos 'n koraal.
- Daar is kontrasterende temas om die konflik van familie-haat en die jeugliefde uit te beeld;
- Monnik Laurence word as sag en filosofies uitgebeeld; sy musiek is die openingstema en plegtig, soos 'n gewyde lied en stadig;
- Soos die stadige inleiding voortbeweeg, skep die dreigende klank van die strykers die atmosfeer van 'n naderende tragedie;
- Die botsing tussen die twee families word voorgestel deur die gewelddadige eerste tema van die *allegro*;
- Hy maak gebruik van sinkopasies, massiewe klanke en gejaagde passasies gespeel deur die strykers;
- Die tweede tema van die uiteensetting stel tere liefde voor en is spesifiek vir die *cor anglais* en gedempte altviole geskryf;
- Wanneer ons die liefdestema in die heruiteensetting hoor, het dit 'n verblydende karakter;
- Daar is lang *crescendo's* en die melodie styg telkemale om die meer passievolle orkestrale hoogtepunte uit te beeld;

- Die liefdestema verskyn in die koda as 'n dodemars, met die timpani wat saggies die ritme van 'n begrafnismars speel;
- Dan het ons 'n nuwe gewyde lied en 'n sagte herinnering aan die liefdestema en dit beeld Romeo en Juliet se hereniging in die dood voor.

Identifiseer werk	= 1 punt
Definieer genre	= 1 punt
Styleienskappe van die werk	= 4 punte

(6)
[10]

EN

VRAAG 8

- 8.1 Wat was die hooftema (verhaal) van Stravinsky se *Le Sacre du Printemps* (*The Rite of Spring*)?

Antwoord:

- Dit was 'n heidense ritueel;
- Wye sirkel van gesete ouderlinge;
- Toegekyk hoe 'n jong meisie haarself dooddans;
- Hul het haar aan die god van lente geoffer om hom te kalmeer.

2 korrekte feite = 2 punte

(2)

- 8.2 As *Rhapsody in Blue* nie 'n ware jazz-werk is nie, watter elemente het Gershwin gebruik om dit soos 'n jazz-stuk te laat klink?

Antwoord:

- Dit maak gebruik van ritmes en melodieë soortgelyk aan jazz.
- Die orkes maak gebruik van spesifieke jazz klanke, soos 'n klarinet glissando of -gly, en die koperblasers wat met *wha wha* dempers speel.

2 korrekte feite = 2 punte

(2)

- 8.3 Die melodieë van die twintigste-eeuse musiek was nie meer gebonde aan tradisionele akkoorde van majeur- en mineur-toonaarde nie. Verduidelik hierdie verklaring.

Antwoord:

- Het nie tonale sentrum gebruik nie en het al 12 chromatiese note gebruik;
- Dit het van wye spronge gebruik gemaak wat moeilik was om te sing;
- Het heelwat chromatiese en dissonante intervale gebruik;
- Melodieë was kort en fragmentaries;
- Ongereelde ritmes en veranderende metrums het die melodieë onvoorspelbaar gemaak.

2 korrekte feite = 2 punte

(2)

8.4 Kies EEN van die onderstaande Suid-Afrikaanse komponiste. Skryf 'n paragraaf oor die komponis se bydrae tot musiek.

- *JP Mohapeloa*
- *SJ Khosa*
- *Mzilikazi Khumalo*
- *BB Myataza*
- *Peter Louis van Dijk*
- *Arnold van Wyk*
- *Peter Klatzow*
- *MM Moerane*
- *Hubert du Plessis*

Antwoord:

JH Mohapeloa:

- Sy musiek, hetsy geestelik of sekulêr, is oor die jare deur beide volwasse en jeugkore in konserte en kompetisies gesing en geniet;
- Mohapeloa het 'n reuse bydrae tot Afrika-kultuur in die algemeen gelewer, veral tot die Sesotho-kultuur;
- Hy het moeite gedoen om die Afrika-element in sy liederes tot uiting te laat kom;
- Dit was vir hom uiters belangrik om gesproke en geskrewe Sesotho te gebruik;
- Sy werke was meesal in tonika-solfa geskryf.

OF

SJ Khosa

- Hy is 'n Tsonga-komponis en koorleier;
- Khosa het meer as 400 liederes voltooi waarvan ongeveer 80 verwerkings van tradisionele en volksliederes is;
- In 1990 is 'n versameling kinderliederes in Tsonga en Engels gepubliseer en in 2004 'n liedboek met die titel *Ndzhaka ya tinsimu* – wat erfenisliederes is;
- In 2003 is hy deur SARRAL aangewys as die liedkomponis van die jaar vir sy bydrae tot koormusiek in Suid-Afrika.

OF

Mzilikazi Khumalo

- Komponeer hoofsaaklik koormusiek;
- Hy toonset heelwat gedigte van B.W. Vilikazi;
- Sy epiese werk, *UShaka KaSenzangakhona*, kombineer twee groot tradisies, naamlik Zoeloegedigte en -liederes met die instrumentale en orkestrale tradisies van Europa.
- As koorafriër het hy met baie oorsese kore en komponiste gewerk met die doel om die Afrikatemas en koortradisies aan hulle oor te dra.
- Een van Suid-Afrika se mees toonaangewende koordirigente en komponis;
- Hy beklemtoon die waarheid dat koorsang een van die maklikste lane is waardeur jongmense opgebou en ontwikkel word en morele waardes oorgedra word.

OF

BB Myataza

- Skryf hoofsaaklik komposisies vir kore;
- Sy musiek word dikwels in koorkompetisies en by feeste gehoor;
- Verwerk soms bestaande Xhosa-liedere wat in sy werke voorkom;
- Koorleier;
- Meestal self opgelei en het redelik navorsing gedoen oor musiek;
- Sy liefde vir musiek is verder aangewakker tydens die aandgodsiens by sy ouerhuis en is deur sy oupa aangemoedig;

OF

Péter Louis van Dijk

- Eenvoud, duidelikheid van betekenis, manipulasie van materia
- Verskeie werke vir orkes, kore, operas;
- Musiek met Suid-Afrikaanse en Khoisan invloede;
- Musiek word so saamgestel soos atome om kleurvolle en aaneenvloei van musiek, ryk harmonieë, kort motiewe, dinamiese veranderinge saam te stel;
- Gedempte Afrika-ritmes, vinger-klikke en klappe, onderskatte verafklinkende melodieë;
- Hy is vaardig in verskillende instrumente waaronder kitaar, viool, tjello, klavier, trekklavier, blokfluit, tromboon en perkussie;
- Hy word dikwels opdragwerke vir spesiale geleenthede gegee;
- Het wye gevarieerde loopbaan in musiek as 'n komponis, kinstenaar, onderwyser en dirigent, ook aktief op radio en televisie;
- Sy eerste opera skryf hy in 1973, sy tweede ene is in Afrikaans en is twee jaar later uitgevoer.

OF

Arnold van Wyk

- Sy werk is konserwatief, met geen teken van die gebruik van die twaalf-toon tegniek nie.
- Sy styl word basies as tonaal beskryf met fyn aanvoeling vir 'n chromatiese verryking en die gebruik van losstaande akkoorde.
- Sy styl is hoogs individueel en opvallend vry van invloede van buite.
- Sy komposisies word gelei deur die melodie wat dikwels met die gebruik van chromatiese note verander en deur dissonante spronge gekenmerk word.
- Ritmes is relatief ongekompliseerd maar skep steeds 'n gevoel van improvisasie.
- 'n Opvallende kenmerk is sy fyn aanvoeling vir die stem en gebruik van 'n ryk verskeidenheid klankkleure in die orkes.
- Ondanks die gereelde afwisseling van maatslae, is sy ritmes relatief ongekompliseerd.

OF

Peter Klatzow

- Hy komponeer vir 'n wye reeks musiekgenres;
- van vokaal en soloinstrumente
- tot grootskaalse orkeswerke;
- Hy was 'n dosent in Klavier, Harmonie en Komposisie;
- Hy ontvang 'n spesiale Nederburg-toekenning vir 'n volledige ballet gebaseer op Hamlet;
- Sy onlangse styl toon 'n terugkeer na 'n meer tonale idioom wat veral gehoor kan word in '*Prayers and Dances of Praise from Africa*'.

OF

MM Moerane

- Musiek van hierdie werk is op Sotho-volksmusiek gebaseer;
- Sluit ook tradisionele Westerse elemente in;
- *My Country* is gebaseer op die volgende liedere: 'n lied deur 'n soldaat, 'n oeslied, 'n aangepaste wiegelied en 'n lied van 'n pryslied;
- Moerane was 'n pianis en koorleier.

OF**Hubert du Plessis**

- Hubert is 'n veelsydige en interessante komponis met 'n uitstekende komposisietegniek in alle genres.
 - Hoewel hy die dissipline van toonrye in sommige werke toegepas het en sy werke oor die algemeen modern klink, is daar steeds 'n verband met die tradisie, eerder as 'n wegbreek daarvan.
 - Sy werke word gekenmerk deur persoonlike emosie.
 - En die klankeffek het 'n duidelike vokale benadering.
 - Die vorm van sy werke toon selfbeheersing en 'n vrye toepassing van kontrapuntale tegnieke.
 - Die fyn afwerking van details is die werk van 'n toegewyde vakman.
 - Sy latere werke bevat ook Afrikaanse volksmusiek.
 - Werk word gekenmerk deur 'n emosionele skakel, baie duidelike vokale aanslag; vorm met self-beheer; vrye aanwending van kontrapuntale tegnieke;
- 4 korrekte feite = 4 punte

(4)
[10]**EN****VRAAG 9**

Debussy was 'n meester met die skep van vlugtige stemminge en 'n misterieuse atmosfeer in sy musiek. Beskryf hoe hy hierdie komposisie-tegniek toegepas het in sy komposisie, *Voiles*.

Antwoord:

- Debussy gebruik die mistige en tonale vae kwaliteit van die heeltoontoonleer op G# om die rustige skommeling van die seile in die wind te suggereer.
- Die dinamiek is gedemp, die stuk is in 'n matige tempo en moet in 'n strelende en buigsame ritme wat nie streng in tyd is nie, gespeel word.
- Die klavier se regterpedaal om langsame vibrasies te skep om 'n mistige atmosfeer te suggereer.
- Daar is 'n lae, herhalende B-mol pedaalpunt wat op drie plekke voorkom en dit help ook met die beweging.
- Die openingsgedeelte gebruik die heeltoontoonleer en is gebaseer op drie hoof-idees:
 - 'n Kort, melodiese motief in parallelle derdes wat eers alleen verskyn, daarna saam met begeleiding – die seilmotief.
 - Die 2de is 'n stapsgewys melodie wat eerste gehoor word in lae oktawe.
 - Dan volg dit in 'n hoë register, verdubbel deur parallelle akkoorde in die middelregister.
 - Die derde is 'n motief wat al om 'n enkel noot beweeg.

- Die middeldeel is kort, beweeglik en kontras word geskep deur van die heeltoonleer na die pentatoniese toonleer te beweeg.
- Die laaste deel keer terug na die heeltoonleer, die stapsgewyse melodie en die seilmotief. Maar nou is die stygende melodie slegs in enkelnote en word begelei deur opwaarts-glyende heeltoonleer bewegings. Die stuk eindig met die gehoor in 'n wasige atmosfeer met geen harmoniese oplossing nie.
- In die stuk is daar ook vergrote akkoorde en chromatiek.

10 korrekte feite	= 10 punte
-------------------	------------

(10)

[10]**TOTAAL AFDELING C: 30****OF**

AFDELING D: JAZZ**VRAAG 10**

10.1 Suid-Afrikaanse moderne jazz style het elk sy eie definitiewe kenmerke. Kies EEN styl van die onderstaande lys om hierdie verklaring te verduidelik.

- Maskanda
- Malombo
- Bubble gum
- Disco
- Kwaito

Antwoord:

Maskanda:

Kenmerke:

- Tradisionele Maskanda-musiek bestaan uit 'n lied wat gaan oor die lewenservaring van die sanger, gewoonlik 'n man wat sing oor sy lewenservaringe, daaglikse plesier, hartseer, ens.;
- Dit word geassosieer met kitaar;
- Gebruik vinnige gesproke seksies wat bestaan uit Zoeloe lofgedigte (*izibongo*);
- Bekend as 'Zoeloe Blues', as gevolg van die sikliese en herhaalde pluk van snare op die kitaar;
- Die mense dans, speel tromme, handeklap op verskillende maniere en die danse wat voorgedra word beeld die distrik of area waar die maskanda vandaan kom, uit;
- Dit word deesdae nie net deur manne gesing nie, maar ook Afrikavroue byvoorbeeld, Busi Mhlono;
- 'n Tipiese maskanda-lied begin met 'n boodskap (*izihlabo*) – “*Dit is wat ek gaan speel, en dit is wie ek is*”.

OF

Malombo:

Kenmerke:

- Malombo musiek reflekteer in die elektriese Ghetto kitaarklanke van Mamelodi Township Jazz;
- Word onderskei deur die gebruik van onkonvensionele instrumente soos Tabane se unieke kitaartegniek (akoesties/semi-akoesties), Afrika slaginstrumente, penniefluit, blikke, fluitjies, ens.;
- Tabane vermeng tradisionele komposisies en kulturele temas met sy akoestiese klanke;
- Genre is tradisioneel/inheemse Afrika-jazz.

OF

Kougom:**Kenmerke:**

- Popmusiek;
- 'Township'-dansmusiekritmes;
- Vinnige tempo-klank;
- Koorgedeeltes wat tipies saamgesing word;
- Treffende melodieë;
- Eenvoudige akkoorde en harmonieë;
- Herhaalde '*riffs*';
- *Bubblegum* maak min van kitaarsolos gebruik;
- Dikwels van die klap van hande om slagwerk te beklemtoon;
- Lirieke handel dikwels oor liefde en geluk.
- Oorvleuelende roep-en-antwoord frases;
- Heelwat sintetiseerders wat klanke kon naboots. is gebruik
- Maak gebruik van elektriese instrumente

OF**Disco:****Kenmerke:**

Die musiek word gekenmerk deur die volgende:

- Kloppende basrom wat op elke pols speel;
- Gebruik van elektroniese effekte en orkestrale klanke;
- 4/4-tydmaat;
- Sinkopasie;
- Tempo wat ongeveer 120 maatslae per minuut gespeel word;
- Treffende melodieë;
- Vers- en koorstruktuur wat omtrent altyd met 'n inleiding begin;
- Maklike dansritmes;
- Klank word geleidelik uitgefaseer sodat die "DJ" die vermenging van een lied na die volgende kan meng;
- In die 1970's is disco-musiek ingevoer en vermeng met *soul* musiek;
- Was ook gekombineer met Mbaqanga;
- Engelse lirieke word gehoor in Yvonne Chaka-Chaka se *I'm in love with a DJ*.

OF**Kwaito:****Kenmerke van die genre/styl:**

- Is afkomstig van die Afrikaanse woord 'kwaai';
- Staan ook bekend as '*house*'-musiek met stadiger tempo;
- Die taalgebruik in Kwaito is *Isicamtho* wat bekend is as 'n Suid-Afrikaanse '*township-slang*';
- Die musiek is 'n mengsel van verskeie ritmiese style, van die 1920's se *marabi*, 1950's se *kwêla*, *mbaqanga* musiek, 1980's se *bubblegum* en *Imibongo* (Afrika se lofprys-poesië);
- Diep baslyne wat dikwels deur manne gesing word;
- Gebruik min instrumente;
- Lirieke word meer gesing-praat (chant) as gesing of gekletsrym;
- Nabootsing van hip-hop en rap word dikwels gebruik

- Geassosieer met musiek wat 'n kulturele boodskap oordra
- Instrumente: sintetiseerder, sampler, slagwerk, vokale en 'drum machine' (elektroniese tromme)
- Lirieke is 'n mengsel van Suid-Afrikaanse tale en Engels.

4 korrekte kenmerke = 4 punte

(4)

10.2 Gladde jazz het vanuit Fusie-jazz ontwikkel. Beskryf kortliks die veranderinge wat in Gladde jazz voorkom.

Antwoord:

- Gladde jazz het vanuit Fusie-jazz ontwikkel;
- Gladde jazz is meestal as agtergrondmusiek gebruik;
- Het stadiger tempo as Fusie, min of meer 90 tot 106 polsslae per minuut;
- Sluit soms geprogrammeerde ritmes en patrone in;
- Bevat minder improvisasie as ander jazz-style en fokus direk op gehore van populêre musiek en die luisteraar;
- Saksofoon of kitare speel die melodie.
- Tipiese intrumente in Gladde jazz ensembles is die kitaar, baskitaar, saksofoon, klavier, trompet, dwarsfluit, sintetiseerder en tromme;
- Ander instrumente kan ook gebruik word;
- Die belangrikste musikante word met Gladde jazz vereenselwig.
- Elemente wat bydra tot Gladde jazz is R&B, funk, rock en popmusiek.

4 correct facts = 4 marks

(4)

10.3 Wie is Kenneth Brice Gorelick and waarvoor staan hy bekend?

Antwoord:

- Kenneth Brice "Kenny G" Gorelick is Kenny G;
- Hy is 'n saksofoonspeler;
- Sy debuutalbum, *Kenny G*, is 'n mengsel van vermengde jazz tradisie en R&B.
- In 1997, behaal hy 'n plek in die Guinness Wêreldrekordboek vir die langste noot ooit opgeneem op 'n saksofoon;
- Hy het 'n E-mol vir 45 minute en 47 sekondes aangehou deur die gebruik van 'n tegniek genome sirkulêre asemhaling;
- Hierdie tegniek is nou gestandardiseer vir houtblasers.

2 korrekte feite = 2 punte

(2)

[10]

EN

VRAAG 11

11.1 Verduidelik die vorm van Dizzy Gillespie se trompet.

Antwoord:

- Gillespie het na 1953 bekendheid verwerf vir die unieke vorm van sy trompet;
- Hierdie vorm, met die beker teen 'n ⁴⁵⁰ hoek, was die oorsaak van iemand wat op die trompet geval het en sodoende die beker agteroor gebuig het;
- Gillespie het van die "nuwe" klank gehou, asook hoe dit gelyk het en het daarna al sy trompette so laat maak;
- Hierdie was sy visuele kenmerk.

2 korrekte feite = 2 punte

(2)

11.2 Kies enige TWEE van die volgende style en beskryf die styleienskappe. Noem ten minste EEN kunstenaar en 'n verteenwoordigende werk van elk van die twee style wat jy gekies het.

- Hard Bop
- Cool Jazz
- Bebop

Antwoord:***Hard bop***

- Is 'n verlengstuk van bebop.
- Is beïnvloed deur blues en gospel musiek, gesien in die blues-gebaseerde melodieë.
- Meer emosioneel as cool jazz, minder sentimenteel en vredevolle emosies.
- Eenvoudiger as bebop.
- Meer variasie in begeleidingspatrone.
- Minder van die bekende wysies se akkoordprogressies is gebruik.
- Donkerder en swaarder toon kwaliteit.
- Meer klem op swing ritmes en harder dromklank.

Kunstenaar en werk:

Julian "Cannonball" Adderley – Mercy, mercy, mercy

John Coltrane – Mr P.C.

Clifford Brown – Joy Spring

OF

Cool Jazz

- Was reaksie teen bebop;
- Gebruik nuwe instrumente soos die fluit, tjello en Franse Horing.
- "Cool" dui op 'n meer ontspanne, kalmer en beheersde benadering tot die styl;
- Sagter toonkleur;
- Gebruik van lirieke;
- Groot klem word gelê op kontrapuntale tegniek, wat 'n direkte uitvloeisel van Barokmusiek was.
- Het baie staatgemaak op noukeurige verwerkings.
- Stadiger, bluesy jazz met sagter timbres, stadiger tempi en groter ritmiese ondertone. Daar was meer staatgemaak op timbre as spoed en korrektheid.

Kunstenaar en werk:

Chet Baker – New Morning Blues

Gerry Mulligan – Walking Shoes

Lee Konitz – Sub-conscious Leo

OF

Bebop

- Die term is afkomstig van die kort, onreëlmatige sterk-geaksentueerde polse wat onverwags deur die basdrom gespeel word.
- Word gespeel deur klein orkeste – 4 spelers.
- Tipiese instrumentasie - saksofoon, trompet met ondersteuning van die ritme-afdeling wat bestaan uit klavier, bas en perkussie.
- Gebaseer op vinnige, gekompliseerde improvisasies met vinnige, onvoorspelbare note en ongewone harmonieë.
- Gebruik dikwels poliritmes.
- Polsslag word dikwels gegee deur *pizzicato* bas en groot “suspended” simbaal.
- Die drommer speel onreëlmatige polsslae.
- Ritmes varieër meer en is meer onvoorspelbaar as in vroeë jazz.
- Die uitvoering begin en eindig met 'n hooftema wat deur 1 of 2 persone in unisoon gespeel word.
- Elke instrument in die ritme-afdeling is belangrik. Drommers was toegelaat om soliste te wees.
- Melodieë was gefragmenteerd.
- Akkoorde van welbekende wysies is gebruik.
- Groot spronge of intervale is gebruik.
- Onreëlmatige frasering.
- Skielike of onverwagse veranderinge in die melodie.

Kunstenaar en werk:

Charlie Parker – Yardbird suite

Dizzy Gillespie – Salt Peanuts

Thelonius Monk – Misterioso

*2 eienskappe per styl = 2 x 2 = 4 punte**1 komponis per styl = 2 x 1 = 2 punte**1 verteenwoordigende werk = 2 x 1 = 2 punte*(8)
[10]

EN

VRAAG 12

As 'n navorser skryf jy 'n verhandeling oor Vrye en Avant Garde Jazz en beide style se styleienskappe. Identifiseer ten minste EEN kunstenaar en 'n verteenwoordigende werk van enige een van die style.

Antwoord:

Free Jazz

- Die styl het sy oorsprong in die VSA en word geassosieer met die 1950's styl van Ornette Coleman en Cecil Taylor en die latere werke van die saksofoon-speler, John Coltrane. Nog pioniers was Charles Mingus, Eric Dolphy, Albert Ayler, Archie Shepp, Joe Manen, Sun Ra.
- In 1960 het Ornette Coleman en sy kwartet 'n nuwe, meer radikale jazz-taal op hul album *Free Jazz* bekendgestel.
- Hierdie revolusionêre styl was in direkte teenstelling met die konvensionele manier hoe jazz standaarde en bekende werke hanteer is.
- Soos die avant-garde komponiste van Westerse kunsmusiek bevraagteken het wat "musiek" is, het vrye jazz die basiese beginsels van tradisionele jazz bevraagteken.
- Hierdie jazz-styl is nie op tradisionele vorms of akkoordpatrone gebaseer nie
- Musikante kon vrylik in hul groep improviseer sonder 'n vooropgestelde melodie, vorm of harmoniese struktuur.
- Hierdie styl is hoog aangeslaan deur kritici as gevolg van die esoteriese natuur.
- Vrye Jazz is omtrent heeltemal spontaan en is nie op reëlmatige vorms en vasgestelde akkoordpatrone gebaseer nie.
- Sonder 'n reëlmatige maatslag met heelwat *accelerandos* en *ritardandos*.
- Gespeel deur 'n kleiner groep musikante.
- Behou 'n algemene pols en *swing*.
- Harmoniese struktuur waarop die improviseerders 'n solo speel, bestaande uit diatoniese afwisselende dominant- en bluesfrases.
- Gebruik onkonvensionele klanke op hul instrumente.
- Tipiese instrumente: saksofoon, trompet, tromboon, klavier, kitaar, kontrabas en tromme.
- Hierdie styl was nie kommersieël lewensvatbaar nie en die styl se gewildheid het begin afneem.
- Die *World Saxophone Quartet* het later 'n meer suksesvolle vermenging van vry en *swing* jazz-style gehad.

Avant-garde Jazz

- Avant-garde jazz is; 'n samestelling van avant-garde kunsmusiek en komposisies wat jazz bevat.
- Klink baie dieselfde as vrye jazz;
- Basiese en baie belangrike verskille tussen die twee style.
- Vrye jazz gebruik slegs improvisasie, terwyl Avant-Garde Jazz gebruik maak van 'n voorafbeplande improvisasie-struktuur.
- Dit kan vooraf gedeeltelik noot vir noot gekomponeer word.
- Uitdrukking van die "stem" of "klank" van die musikant.

Eienskappe van oorvleueling en verskille

- Vrye jazz word ook vrye improvisasie genoem;
- Belangrikste eienskap is die gekombineerde improvisasies;
- Die kunstenaar kan ook as solis optree;
- Vrye jazz skep tekstuur eerder as melodie en word melodiese gebare genoem;
- Vrye jazz is atonal en gebruik geen spesifieke akkoordprogressies van 'n toonaard nie;
- Gebruik jazz idiome.
- Het uitdrukking gegee aan die klank of stem van die musikant in teenstelling met die klassieke tradisie waarin die kunstenaars die gedagtes van die komponis moes interpreteer.
- Onkonvensionele klanke van instrumente.
- Geen standaard tydmaatteken nie. Tromspelers van vrye jazz het 'n eiesoortige ritme ontwerp waarvan verskillende metrums terselfertyd gespeel kon word.
- Coltrane het modale improvisasie bekendgestel en ge-eksperimenteer met atonaliteit en dissonansie.

Kunstenaar en werk:

John Coltrane – Song of Praise

Ornette Coleman – Free Jazz

Charles Mingus – Passions of a man

*Vrye jazz eienskappe**= 3 punte**Avant-garde jazz eienskappe**= 3 punte**Eienskappe van oorvleueling en verskille**= 2 punte**Kunstenaar en werk van enige van die twee style**= 2 punte**(10)***[10]****TOTAAL AFDELING D: 30****OF**

AFDELING E: INHEEMSE AFRIKA-MUSIEK (IAM)**VRAAG 13**

13.1 Kies EEN van die onderstaande kundiges van Suid-Afrikaanse musiek. Skryf 'n kort paragraaf oor die styleienskappe van en tradisionele invloed op die musiek van jou gekose kundige.

- Mama Madosini
- Princess Magogo
- Johannes Mokgoadi
- Joe Mokgotsi
- Alex Mathunyane le Dinakangwedi

Antwoord:***Mama Madosini***

- Haar musiek volg die melodiese kurwe van die gesproke woord.
- Die stembuigings en kontoer van die melodie het nie net musikale betekenis nie, maar dra ook die letterlike betekenis oor.
- Omdat al die stemme nodig het om dieselfde verbuigings te gebruik om dieselfde betekenis te weergee, moet die harmonieë in 'n parallelle rigting beweeg.
- Die oorgangstyl van hierdie samewerkings inkorporeer tradisionele jazz idiome en instrumente.
- *The Songs of Madosini* is 'n mini-oratorium wat ten doel het om haar kuns te vier;
- Is saamgestel uit 'n keurspel van haar liedere, wat sy lewendig uitvoer vir onkonvensionele konsertsituasie uitvoer;

OF

Prinses Magogo

- Sy het haarself as 'n outoriteit op die gebied van Zoeloe-musiek, -tradisies, geskiedenis en volksverhale beskou.
- Sy was 'n lofsanger (*imbongi*), 'n rol vir mans gereserveer en het die *ughubu* ('n geboë snaarinstrument met 'n kalbas as resonator) bespeel, sowel as die *isithontolo* ('n tipe boog).
- Sy het menige jong sangers opgelei en so die bewaring van tradisionele Zoeloe-musiek verseker.
- Daar is 'n opera genaamd *Princess Magogo kaDinizulu* oor haar lewe geskryf deur Mzilikazi Khumalo.
- Magogo het baie bestaande Zoeloe liedere en volksverhale verwerk en geïmproviseer, dit uitgebrei en begelei met die *ughubu*.
- Sy het haar rol as lofsanger gebruik om oor haar ongelukkige huwelik, asook die Zoeloenasie se lewens te beween.
- Haar musiek is deur tradisionele en inheemse geestelike idiome beïnvloed.

OF

Johannes Mokgoadi (ook bekend as Mokgwadi)

- Johannes Mokgoadi is bekend as harpspeler, lirieskrywer, komponis en verwerker van tradisionele musiek.
- Hy was tradisionele geneser en waarsêer van die Bapedi stam en is ook bekend vir sy waarseggende digkuns.
- Waarseggende gedigte is gehul in geheimhouding, aangesien dit bedoel is om na geluister te word en nie gelees te word nie, as kommunikasie met die voorvaders en nie as opvoermateriaal vir 'n gehoor nie.
- Mokgoadi se digkuns word oorgedra in 'n spesiale tipe dreunsang wat dit dan verander na lied-gedigte.
- Hy was altyd begelei deur 'n groep jong vroue, wat dipela speel terwyl hy gespeel en as hoof solis gesing het.

OF

Joe (Kolie) Mogotsi

- Hy het die orkes gestig wat bekendheid as een van SA se mees uitstaande groepe sou verwerf, naamlik *The Manhattan Brothers*.
- Hul het 'n mengsel van Amerikaanse nommers uit musiekblyspele uitgevoer;
- Hy het ook gospel musiek en *spirituals*, jazz en swing en populêre musiek van Solomon Linda se *The Lion sleeps tonight* uitgevoer;
- Mogotsi se verwerking van *Quongqothwane (Click Song)* is so sterk geassosieer met Miriam Makeba, dat mense geglo het dat sy dit self geskryf het.
- In the laat 1950's was Mogotsi verantwoordelik vir die musiekblyspel *King Kong*, baie gewild in Suid-Afrika en is daarna vir 8 maande uitgevoer in Londen in 1961.
- In 2002 het hy en sy vrou sy outobiografie saamgeskryf en genoem: *Mantindane: "He Who Survives": My life with the Manhattan Brothers*.

OF

Alex Mathunyane le Dinakangwedi;

- Alex Mathunyane is hoofsolis;
- Hy het agtergrondsgroep dames waarvan twee ook dromme speel.
- Die groep tradisionele sangers en dansers wat saam met hom optree, word genoem *Dinakangwedi*.
- Sy musiek is gebaseer op 'n koraal idiom.
- Hy sluit altyd danse by sy optredes in wat gebaseer is op tradisionele Sepedi danse.

5 korrekte feite = 5 punte

(5)

13.2 Verduidelik die gebruik van ululasie in verskillende kulture.

Antwoord:

- Dit word hoofsaaklik met vroue geassosieer;
- Word gewoonlik tydens feesvieringe uitgevoer;
- Jode gebruik dit tydens seremonies soos besnydings, *bar mitzvahs* en troues;
- In Afrika-Christelike kerke om lofprysing te versterk;
- In die Midde-Ooste word dit met begrafnisse vereenselwig;
- Dit kom sterk voor in die uitvoering van Afrika-musiek;
- Word dikwels saam met handklap as 'n vorm van gehoordeelname gebruik.

5 korrekte feite = 5 punte

(5)
[10]

EN

VRAAG 14

14.1 Daar is 'n sekere protokol wat nagekom moet word om inheemse danspraktisyns te nader. Noem VIER protokol-reëls wat belangrik is in die proses.

Antwoord:

- Jy moet eers 'n lid van die groep nader wat jy graag wil besoek om vas te stel wat hul protokol behels;
- Mag dalk deur die ouer mense van die gemeenskap moet werk;
- Mag dalk deur die tradisionele leier van die gemeenskap moet werk;
- Weet watter postuur om te handhaaf;
- Volg korrekte gedragkode;
- Indien dit nie nagevolg word nie, word dit as disrespekvol beskou en mag daar nie weer 'n geleentheid wees om met die mense die praat nie.

4 korrekte feite = 4 punte

(4)

14.2 Wat is die goue reël van protokol?

Antwoord:

Om te praat slegs wanneer daar met jou gepraat word.

Korrekte feit = 1 punt

(1)

14.3 Beskryf die taboes wat van toepassing is om sekere seremonies en danse te mag observeer van sommige kulturele groepe.

Antwoord:

- Sekere danse en seremonies is slegs vir 'n kulturele groep gereserveer en kan slegs deur sekere groepslede waargeneem word;
- Geen foto's of opnames mag gemaak word by geslote byeenkomste nie;
- Indien wel, moet eksplisiet toestemming gegee word;
- Maak seker, al is daar die nodige toestemming gegee vir opnames of waarneming, dat alle inligting wat ingewin word, gedeel mag word met ander mense.

2 korrekte feite = 2 punte

(2)

14.4 Verduidelik die gebruik van 'n musiekinstrument in sekere danspraktyke.

Antwoord:

- Musiekinstrumente is dikwels gereserveer vir die gebruik deur sekere groepe;
- Die groepe is byvoorbeeld volwasse mans of dames;
- Voor 'n instrument bespeel word, moet die betekenis van die instrument geëer word;
- Sosiale status van die instrument moet ook geëer word.

3 korrekte feite = 3 punte

(3)
[10]

EN

VRAAG 15

Kies EEN van die volgende inheemse style en verduidelik die stamoorprong van die werk. Definieer die werk en identifiseer die kunstenaars. Beskryf die instrument(e) wat gebruik word as begeleiding van jou keuse. Voeg 'n eienskap by, asook 'n tipe lied wat geskryf is vir jou keuse van werk.

- Kiba/Mmapadi
- Indlamu
- Famu
- Mxongolo
- Tshikona
- Thsigombela

Antwoord:

Kiba/Mmapadi: Pedi

- Die word *kiba* beteken om tyd te hou of in tyd te stamp.
- Dit beskryf een van die bekendste Pedi-danse.
- Die dans word gewoonlik uitgevoer tydens feesvieringe, soos troues of by partytjies.
- Dit word uitgevoer deur mans sowel as vroue, en elke geslag het hul eie weergawe hiervan.
- Die dansers speel aluminiumpype van verskillende toonhoogtes.
- Dit word begelei deur tromme.

Die vroue se danse:

- Word deur volwasse vroue, sowel as jong meisies uitgevoer;
- Volg 'n anti-kloksgewyse beweging;
- Bewegings is meestal vorentoe en agtertoe, soms met 'n sywaartse tree.
- Word begelei deur *meropa* tromme wat gemaak word van hout, oliehouers of melkkanne;
- Die danse word begelei deur liedjies bekend as *koša ya dikhuru* (losweg vertaal as "kniedans");
- Tydens die dans is die vroue geklee in hul tradisionele gesmoke rokke, wat eers gedra mag word ná hul inisiasieproses voltooi is.

Die mans se danse:

- Met betrekking tot die ruimtelike bewegings, stem die mans se danse baie ooreen met die vroue s'n;
- Die uitsondering is dat die mans se danse begelei word deur *dinaka*-fluite, aluminium fluite van verskeie toonhoogtes;
- Die blasers speel 'n dalende melodie wat die vokale lieder naboots;
- Die mans dra dikwels tradisionele Skotse rokkies met bypassende ampsierade.

OF

Indlamu: Zoeloe:

- Tradisionele dans geassosieer met die Zoeloe-kultuur;
- Begelei deur tromme en pype;
- Nuwe ontwikkelings bring slaginstrumente soos klokkies, skudkokers en *imbomu* (’n blaasinstrument van plastiek) in;
- Die ritmiese strukture is ingewikkeld en akrobaties van aard;
- Word met werkersklas en nie koninklikes nie, vereenselwig;
- Dis afkomstig van oorlogsdanse as gevolg van die gebruik van stoke en skilde;
- Fokus is op vooruitgang en afsondering;
- Vry van Westerse invloede en kern van Zoeloe-identiteit;
- Begelei deur verskeie tromme en fluitjies;
- Word dikwels by troues deur mans as *indlamu* en vroue as *ingoma* uitgevoer.

Die vroue se danse:

- Is baie dieselfde as die mans s’n;
- Word op twee maniere uitgevoer:
 - Ongetroude meisies lig hul bene hoog en dra dikwels kort rompies sonder ’n bostuk;
 - Getroude vroue tree meer welvoeglik op: hul lig nie hul bene hoog op nie en is altyd ten volle geklee;

Die mans se danse:

- Hul dra tradisionele drag wat simbolies is van die oorlogsdanse van die krygers;
- Die uitrusting bestaan uit velle (*amabeshu*), kopringe, seremoniele lyfbande, enkelratels, skilde, knopkieries, spiese, ens. en is ’n vereiste om aan die dans te mag deelneem;
- Nog voorvereistes is ’n gesonde postuur en presiese tydsberekening;
- Is ’n presies-uitgewerkte reeks bewegings met die fokus op krag en wapenbeheer;
- Die bewegings bestaan uit kamma-aanvalle wat op ’n onsigbare vyand gemik word.

OF

Famo: Sesotho:

- Die woord *famo* word vereenselwig met ’n sangtipe van Sotho-vroue waarin die sangstuk haar lewensverhaal vertel;
- Is nie tradisionele musiek nie, maar word as ’n proletariese vroue-lied beskryf, en word met die werkersklas vereenselwig;
- Die *famo*-dans word oorspronklik geassosieer met losbandige vroue wat migrerende mynwerkers van Lesotho na die myne in Johannesburg vergesel het;
- Die woord *famo* beteken om die neusvleuels te sper of om ’n mens se kledingstukke in die lug te gooi;
- Word gekenmerk deur vroue wat hul rompe ophig om uitlokkende effekte te skep;
- Is solodans en nie groepsdans nie;
- Is bedoel om mans uit te lok;
- Is in shebeens uitgevoer en uitlokkende liedere is gesing tydens die dans;
- Die danser word deur tromme, bas, trekklavier of konsertina begelei;
- Oorspronklik is tradisionele instrumente gebruik, maar die trekklavier en konsertina is gou opgeneem om mense meer vertrouwd met die stadslewe te maak;
- Die dans se musiek is ook nie tradisioneel nie;

- Die styl of *marabi* wat op die traporrel begelei word, of *focho*.
- Die meerderheid *famo*-danseresse is in 1963 na Lesotho teruggestuur;
- Het gelei tot die stigting van *famo*-ensembles wat die musiek en sang in die shebeens voortgesit het;
- Word steeds met die stadlewe vereenselwig.

OF

Mxongolo: Tsonga:

- Dans word hoofsaaklik deur mans uitgevoer;
- Begelei deur mans wat tromme, horings en ander musikale instrumente soos die *mbila* (*timbila*) bespeel;
- Vroue staan gewoonlik agter die mans en klap hande en sing saam met die begeleidingsinstrumente;
- Dans vereis dat dansers baie fiks en soepel vir optredes moet wees want hul moet bollemakiesies, skoppe en stampe uitvoer;
- Word geglo die dans het ontstaan om die mans vir oorlog voor te berei en daarom sluit die drag 'n spies en 'n skild in;
- Vandag word die dans gebruik tydens *ku lovola* onderhandelings (betaling vir die bruid) om die betalings te vier of tydens *mthimba* (tradisionele troues);
- Instrumente is tromme (*xigubu*) en word van 'n boomstomp en springbokvel gemaak;
- Deesdae word meer sintetiese materiaal gebruik;
- Ander instrumente is *swingomana* (kleiner tromme deur een persoon bespeel) en *mhalamhala* ('n springbokhoring).

OF

Tshikona: Venda

- Word deur die Venda nasie as hul Nasionale dans beskou;
- Word tradisioneel uitgevoer tydens belangrike formele seremonies van die koninklike weermag op die versoek van die heerser;
- Vandag word dit tydens belangrike vieringe en seremonies uitgevoer, maar ook as vermaak;
- Elke Venda seun en man moet hierdie dans een of ander tyd in hul lewens leer;
- Die dansers beweeg kloksgewys om die tromme (*ngoma*) terwyl hul op die rietfluite (*nanga*) speel, elke danser met sy eie aangewese noot;
- Nog 'n belangrike instrument is die koedohoring (*kwhatha/phalaphala*);
- Die bewegings behels stap en skoffelbewegings. Ten spyte daarvan dat die bewegings eenvoudig lyk, dra die ritmiese verwerkings by tot die ingewikkeldheid dans, want die dansers moet in tyd bly deur die verskillende danspassies uit te voer en hul not nog op die regte tyd te speel om die melodie te vorm;
- Die dansers kyk meestal vorentoe in die rigting waarin hul beweeg, maar dit kan verander sodat die dansers na die tromme in die middel van die sirkel kyk, of met hul rûe na die tromme;
- Die dans word meestal deur mans uitgevoer, maar weens die gebrek aan mans, word die dans deur vroue sowel as mans uitgevoer.

OF

Tshigombela: Venda:

- Slegs 'n dans vir meisies of vrou ens.;
- Soortgelyk aan die *tshikona*;
- Oorspronklik deur ongetroude meisies gedans, maar het na 1970 verander weens veranderinge in die Venda-gemeenskap;
- Die heerser oefen streng beheer uit oor die dans en die dans simboliseer die heerser se outoriteit;
- Het redelike vinnige tempo en bestaan uit twee dele;
- Eerste deel is soortgelyk aan die *tshikona* – die dansers beweeg kloksgwys om die trom terwyl hul skopbewegings uitvoer;
- In die tweede deel vorm die dansers groepe van twee of drie;
- Die pype word nie tydens hierdie deel bespeel nie;
- Vir hierdie dans dra die vroue krakerompe, onderbaadjies, handdoeke, beenratels en kostuumjuwele om hul bewegings te beklemtoon.

Stamoorsprong = 2 punte

Definisie van werk = 2 punte

Kunstenaar = 1 punt

Instrumente = 2 punte

Eienskap = 2 punte

Tipe lied = 1 punt

(10)

[10]

TOTAAL AFDELING E: 30

EN

AFDELING F

Kandidate wat in WESTERSE KUNSMUSIEK spesialiseer, moet VRAAG 17 EN 18 beantwoord.

Kandidate wat in JAZZ spesialiseer, moet VRAAG 16 EN 18 beantwoord.

Kandidate wat in INHEEMSE AFRIKA-MUSIEK spesialiseer, moet VRAAG 16 EN 17 beantwoord.

VRAAG 16: OORSIG VAN WESTERSE KUNSMUSIEK

Kies 'n beskrywing/definisie van KOLOM B wat ooreenstem met die musiekterm/genre/styl in KOLOM A. Skryf slegs die letter (A – E) in die spasie wat voorsien word op die vraestel, bv. 16.6. F.

KOLOM A (MUSIEKTERM/GENRE/STYL)		KOLOM B (BESKRYWING)	
16.1	Klassiek	A	Komposisie vir solostem en klavier
16.2	Barok	B	Twintigste-eeuse musiek
16.3	Kleurvolle, onstabiele akkoorde	C	J.S. Bach
16.4	Neo-Klassisisme, Serialisme	D	Komposisietegniek van voorkeur is variasie
16.5	Kunslied	E	Romantiese era

- 16.1 D
16.2 C
16.3 E
16.4 B
16.5 A

(5)
[5]

VRAAG 17: OORSIG VAN JAZZ

Kies 'n beskrywing/definisie van KOLOM B wat ooreenstem met die musiekterm/genre/styl in KOLOM A. Skryf slegs die letter (A – E) in die spasie wat voorsien word op die vraestel, bv. 17.6. F.

KOLOM A (MUSIEKTERM/GENRE/STYL)		KOLOM B (BESKRYWING)	
17.1	Jazz kombinasie	A	Uitvinders van die jazz-tradisie in Suid-Afrika
17.2	Jazz Epistles	B	Trompetspeler
17.3	Jazz oorsprong	C	Jazz-orkes
17.4	Doel om te vermaak	D	VSA
17.5	Hugh Masekela	E	Luisterplesier en dansdoeleindes

- 17.1 C
17.2 A
17.3 D
17.4 E
17.5 B

(5)
[5]

VRAAG 18: OORSIG VAN INHEEMSE AFRIKA-MUSIEK

Kies 'n beskrywing/definisie van KOLOM B wat ooreenstem met die musiekterm/genre/styl in KOLOM A. Skryf slegs die letter (A – E) in die spasie wat voorsien word op die vraestel, bv. 18.6. F.

KOLOM A (MUSIEKTERM/GENRE/STYL)		KOLOM B (BESKRYWING)	
18.1	Mbaqanga	A	Isighubu
18.2	Tradisionele musiek	B	Qongqothwane
18.3	Geen notasie	C	Kulturele konteks
18.4	Membranofoon	D	Suid-Afrikaanse styl
18.5	Miriam Makeba	E	Mondelinge oordrag

- 18.1 D
 18.2 C
 18.3 E
 18.4 A
 18.5 B

(5)
[5]

TOTAAL AFDELING F: 10
GROOTTOTAAL: 120